

ΨΗΦΙΑΚΟ ΜΕΡΙΣΜΑ (2009: Έτος Ευρυζωνικής Σύγκλισης Τηλεπικοινωνιών & ΜΜΕ)

Ομιλία του Καθηγητή Νικήτα Αλεξανδρίδη, Προέδρου ΕΕΤΤ
στην
Ημερίδα «Ψηφιακό Μέρισμα: Προκλήσεις και Ευκαιρίες στη Νέα Ψηφιακή Εποχή»
Αθήνα 24-2-2009

A) Γιατί κάνουμε αυτήν την ημερίδα;

Με την τροποποίηση του νομικού πλαισίου (Ν.3592/2007) που διέπει τη λειτουργία των τηλεοπτικών σταθμών, απονεμήθηκαν στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μία σειρά νέων αρμοδιοτήτων μεταξύ των οποίων, της αδειοδότησης και ελέγχου των παρόχων ενσύρματων και ασύρματων δικτύων ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, της επιτροπής ανταγωνισμού για τα ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα, της σύνταξης κανονισμού για την εγκατάσταση εξοπλισμού εντός των πάρκων κεραιών και της εποπτείας και ελέγχου του τηλεοπτικού φάσματος και των τεχνικών χαρακτηριστικών εκπομπής, ενώ προβλέπεται η έκφραση γνώμης από την ΕΕΤΤ σε πλήθος θεμάτων συμπεριλαμβανομένων και των χαρτών συχνοτήτων. Το γεγονός όμως ότι το αναλογικό ραδιοτηλεοπτικό τοπίο έχει παραμείνει επι μακρόν αρρυθμιστο και άναρχο, δεν επιτρέπει στην ΕΕΤΤ να εξασκήσει αποτελεσματικά τις εποπτικές της αρμοδιότητες για σωστό έλεγχο του ραδιοτηλεοπτικού φάσματος. Επειδή φοβόμαστε ότι και κατά τη μετάβαση στην ψηφιακή **τηλεόραση ίσως πάλι επαναλάβουμε τα ίδια λάθη** -- δηλαδή η μετάβαση γίνει ασυντόνιστα και δίχως ολοκληρωμένη στρατηγική για χορήγηση ψηφιακών συχνοτήτων και δίχως να ληφθεί υπόψη η βέλτιστη αξιοποίηση του «ψηφιακού μερίσματος» -- αποφασίσαμε να διοργανώσουμε την σημερινή ημερίδα.

Ως «**ψηφιακό μέρισμα**» νοείται το φάσμα συχνοτήτων που θα απελευθερωθεί όταν γίνει η πλήρης μετάβαση -- **switchover** -- από την αναλογική στην ψηφιακή ευρυεκπομπή και το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αριθμό καινοτόμων εφαρμογών, όπως:

- (α) Διαδραστικές υπηρεσίες σταθερής και κινητής ευρυεκπομπής μέσα από πολλαπλές πλατφόρμες μετάδοσης
- (β) Ασύρματες καινοτόμες ευρυζωνικές υπηρεσίες
- (γ) Υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την δημόσια ασφάλεια
- (δ) Νέες κινητές υπηρεσίες τηλεοπτικού και πολυμεσικού περιεχομένου (mobile TV and multimedia services)
- (ε) Προχωρημένες υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα (π.χ., τηλειατρική, τηλεεκπαίδευση, κλπ)

Αλλα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και εφαρμογές του ψηφιακού μερίσματος θα

αναπτυχθούν σε περισσότερο βάθος από τους καλεσμένους της ημερίδας μας.

Σε διεθνές επίπεδο, η μεγιστοποίηση της αξιοποίησης του ψηφιακού μερίσματος για ανάπτυξη νέων δικτύων και καινοτόμων υπηρεσιών, αποτελεί μοχλό ανάπτυξης των εθνικών τους οικονομιών. Σημειώνεται ότι ήδη σε πολλές χώρες έχει δεσμευθεί ψηφιακό μείρισμα, ενώ τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Ευρωκοινοβούλιο με πρόσφατο ψήφισμά τους καλούν τα κράτη μέλη να προβούν συντονισμένα στην δέσμευση ψηφιακού μερίσματος, να επιλέξουν μια ισορροπημένη προσέγγιση για την διάθεση του και να καταστρώσουν την εθνική τους στρατηγική μέχρι το 2009.

Σκοπός της σημερινής ημερίδας είναι να φέρει στην επιφάνεια το θέμα του **ψηφιακού μερίσματος** και να συμβάλει ώστε οι άμεσα ενδιαφερόμενοι φορείς (τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι, παραγωγοί και πάροχοι οπτικοακουστικών υπηρεσιών και οι αρμόδιοι φορείς της Πολιτείας) να εμπλακούν ενεργά στη συζήτηση, ώστε να καταλάβει καλύτερα ο ένας τις ανάγκες του άλλου και να αναζητηθούν μεθοδεύσεις στενής τους συνεργασίας, για την μεγιστοποίηση των ωφελειών προς τους πολίτες και τους καταναλωτές.

Κυρίες και κύριοι,

Για να βοηθηθεί η διεξαγωγή αυτού του διαλόγου, θα παρουσιάσω στην αρχή ορισμένους προβληματισμούς μας υπό μορφή ερωτήσεων, κατατάσσοντας τους σε δύο ομάδες – η πρώτη «ως προς την μετάβαση στην ψηφιακή ραδιοτηλεόραση» και η δεύτερη «ως προς το ψηφιακό μείρισμα» -- και στη συνέχεια θα βάλω στο τραπέζι συγκεκριμένες προτάσεις για συζήτηση.

B) Θέματα – Προβληματισμοί

1η Ομάδα: Ως προς τη **μετάβαση στην ψηφιακή ραδιοτηλεόραση**, γίνονται από αποδεκτές οι περισσότερες από τις κάτωθι θέσεις;

1. ότι η πρόσβαση στο Διαδίκτυο μέσω **δικτύων κινητής ευρυζωνικότητας** θα συμβάλει έτι περαιτέρω στην μείωση του ψηφιακού χάσματος;
2. ότι η **παροχή οπτικοακουστικού περιεχομένου μέσω ευρυζωνικών δικτύων οπτικών ινών** θα ολοκληρώσει την σύγκλιση μεταξύ των τηλεπικοινωνιακών παρόχων και των παρόχων οπτικοακουστικού περιεχομένου;
3. ότι θα έπρεπε ήδη να είχε μπει μια **τάξη στο ψηφιακό ραδιοηλεκτρονικό τοπίο** και ότι δεν είμαστε ακόμα **κατάλληλα προετοιμασμένοι** για τη μετάβαση στην ψηφιακή ραδιοτηλεόραση;
4. ότι η σωστή **ρύθμιση, αδειοδότηση και εποπτεία** των ψηφιακών ραδιοσυχνοτήτων έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για την χώρα μας;
5. ότι πρέπει **τώρα να ληφθούν οι σωστές πολιτικές αποφάσεις** ώστε να μην αρχίσει άναρχα και η μετάβαση στη ψηφιακή ραδιοτηλεόραση, που θα επιφέρει μη αναστρέψιμα αποτελέσματα και θα δημιουργήσει στο μέλλον

- τρομερές διαταραχές (όπως, π.χ., επανασχεδίαση των δικτύων ευρυεκπομπής, αλλαγές ή προσαρμογές στα κουτιά set-top ή στις κεραίες των καταναλωτών, κλπ.);
6. ότι **κατακερματισμένες αποφάσεις** για τις συχνότητες UHF θα επηρεάσουν δυσμενώς αποφάσεις για επενδύσεις και στις άλλες «συμπληρωματικές ζώνες» στα 900, 1800, 2100, 2500/2600 MHz;
 7. ότι θα πρέπει η **Πολιτεία πολύ σύντομα να αποφασίσει** πώς θα χρησιμοποιηθεί το φάσμα που θα απελευθερωθεί μετά το switchover, έτσι ώστε να ικανοποιήσει τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των πολιτών, που όλο και περισσότερο εθίζονται στην πανταχού κινητή κάλυψη φωνής και αδιάλειπτης πρόσβασης στο Διαδίκτυο, στην τηλεόραση και στα πολυμέσα;
 8. ότι δεν πρέπει να χαθεί και αυτή η -- όπως πολλοί την αποκαλούν -- **«once in a generation» χρυσή ευκαιρία** για σημαντική αναδιανομή του φάσματος που θα μετασχηματίσει τις ζωές εκατομμυρίων συμπολιτών μας; και, τέλος,
 9. ότι δεδομένης της συναρμοδιότητας διαφόρων φορέων, η μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση και οι απαιτούμενες θεσμικές αλλαγές **προχωρούν με πολύ αργό ρυθμό;**

2η Ομάδα: Ως προς αυτό καθ' εαυτό το **ψηφιακό μέρισμα**, μπορεί να υπάρξει σύγκλιση απόψεών μας στα κάτωθι θέματα;

1. ότι το ψηφιακό μέρισμα αποτελεί οφθαλμοφανές παράδειγμα **σπάνιου εθνικού πόρου** που απαιτεί στρατηγική διαχείριση;
2. ότι το ψηφιακό μέρισμα και ο τρόπος διάθεσής του αποτελούν πολύπλοκα θέματα που θα έχουν σημαντικές **επιπτώσεις στην εξυπηρέτηση του πολίτη και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας** για μια μεγάλη περίοδο χρόνου, ίσως και 15-20 ετών;
3. ότι, μολονότι δεν έχει γίνει ακόμα ευρέως αποδεκτό **ποιες και πόσες συχνότητες θα πρέπει να αφιερωθούν για το ψηφιακό μέρισμα**, θα πρέπει εντούτοις να του διατεθεί ένα σημαντικό ποσοστό του φάσματος που θα απελευθερωθεί; (Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έχουν ψηφίσει ότι το ελάχιστο θα πρέπει να είναι 72 MHz -- από τα 790 έως τα 862 MHz -- ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι ακόμα καλύτερο θα ήταν να αφήναμε στην άκρη 100 MHz);
4. ότι, ενδεχομένως, αν κάποιο κανάλι κατά την μεταβατική περίοδο χρησιμοποιήσει συχνότητα που πέφτει μέσα στο ψηφιακό μέρισμα, ίσως απαιτηθεί **η μετακίνησή του** μετά το switchover;
5. ότι ο πολίτης δεν γνωρίζει τι είναι το ψηφιακό μέρισμα ούτε και σε τι θα τον ωφελήσει, όταν όμως ενημερωθεί πλήρως και καταλάβει τα πλεονεκτήματα και τα οφέλη που μπορεί να του προσφέρει, θα είναι αυτός ο ίδιος που θα απαιτήσει από εκείνους που παίρνουν τις αποφάσεις να γίνει μια **σωστή διαχείρισή του;**
6. ότι οποιοσδήποτε αποφάσεις σχετικά με το φάσμα που θα απελευθερωθεί για ψηφιακό μέρισμα θα πρέπει να συμβαδίζουν με το τι **γίνεται στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας;** (Ήδη 4 χώρες της ΕΕ έχουν λάβει τις αποφάσεις τους και άλλες δύο είναι έτοιμες.)

7. ότι ο διάλογος που αρχίζουμε τώρα, δεν είναι μια άλλη ακαδημαϊκή συζήτηση, αλλά έχει να κάνει με **επενδύσεις εκατομμυρίων ευρώ** για την ασύρματη διάδοση της ευρυζωνικότητας και τις νέες υπηρεσίες προς τον πολίτη και ότι, συνεπώς, απαιτούνται **ξεκάθαρες και έγκαιρες πολιτικές**, ώστε να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος προετοιμασίας των αντίστοιχων επενδυτικών σχεδίων; και, τέλος,
8. ότι είναι απαραίτητο **πριν εκδοθεί ο τελικός Χάρτης Συχνότητων** επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής, να μελετηθεί τί ποσοστό του ψηφιακού μερίσματος θα διατεθεί στη χώρα μας για άλλες καινοτόμες υπηρεσίες;

Γ) Προτάσεις

1. Επανερχόμαστε στην προ τριετίας πρόταση μας (που είχε υποβάλλει η ΕΕΤΤ στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης τον Ιανουάριο του 2006), να **παρακαμφθεί πλήρως η αναλογική αδειοδότηση** και να εστιάσουμε στην απ' ευθείας μετάβαση στην ψηφιακή ραδιοτηλεόραση; (Η ΕΕΤΤ θα συνεχίσει για τα επόμενα 3 χρόνια την όσο το δυνατόν καλύτερη διατήρηση της «χαοτικής αρμονίας» που σήμερα υπάρχει στο αναλογικό τοπίο και ελαχιστοποίησης των παρεμβολών). Χαιρόμαστε δε ιδιαίτερα που δηλώσεις της προηγούμενης εβδομάδος από τον Υφυπουργό Εσωτερικών κ. Γκιουλέκα φαίνεται να οδηγούν προς αυτή την κατεύθυνση.
2. Επειδή, στην πορεία μας προς την καταλυτική ημερομηνία του 2012, είναι εξαιρετικά κρίσιμο να προσδιορισθεί με σαφήνεια το ψηφιακό μέρισμα και οι χρήσεις του, προτείνουμε η Πολιτεία να το συνεξετάσει από τώρα μαζί με τα νέα δεδομένα και τις νέες εξελίξεις σε τεχνικές συμπύεσης και διαμόρφωσης που έχουν προκύψει και **να μη υπογραφεί ακόμα ο τελικός χάρτης ψηφιακών συχνοτήτων** προτού
3. μέχρι το τέλος του 2009 και μετά από ευρεία διαβούλευση, **καταστρωθεί η εθνική στρατηγική για το απελευθερωμένο φάσμα**.
4. Οι οποιοσδήποτε αποφάσεις για τον τρόπο διάθεσης του απελευθερωθέντος φάσματος, θα πρέπει να βασίζονται στις εξής 5 βασικές αρχές:
 - (α) τη **μεγιστοποίηση των ωφελειών** από τις νέες υπηρεσίες προς τους πολίτες και καταναλωτές (maximize benefits),
 - (β) την διασφάλιση **ευελιξίας** στη χρήση αυτού του φάσματος (flexibility),
 - (γ) τη δημιουργία **σταθερού και προβλέψιμου ρυθμιστικού κλίματος** (certainty), που θα προκαλέσει νέες επενδύσεις και καινοτόμες υπηρεσίες,
 - (δ) την **τεχνολογική ουδετερότητα** (technological neutrality), που θα αποτρέψει την εμφάνιση «επιλογών συγκεκριμένων τεχνολογιών» και, βέβαια,
 - (ε) την **εναρμόνιση μας** (harmonization) **με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα**.
5. Να συσταθεί ΑΜΕΣΩΣ «**Συντονιστικό Όργανο**» που θα εποπτεύει την ομαλή μετάβαση στην ψηφιακή ραδιοτηλεόραση και την ωφελιμότερη για

τον πολίτη αξιοποίηση του ψηφιακού μερίσματος. Το Όργανο αυτό θα αποτελείται από τους αρμόδιους φορείς (Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, ΥΠΕΧΩΔΕ και ΥΜΕ, οι αντιπρόεδροι ΕΣΡ και ΕΕΤΤ, και από ένας εκπρόσωπος των εταιρειών τηλεπικοινωνιών, των ΜΜΕ και των καταναλωτών) το οποίο αναλάβει τα κάτωθι:

- (α) την πλήρη **οριοθέτηση αρμοδιοτήτων** μεταξύ διαφόρων φορέων και την αποσαφήνιση αντικρουόμενων διατάξεων στους σχετικούς νόμους,
 - (β) την **οργάνωση, συντονισμό και επίβλεψη** όλων των αναγκαίων δράσεων και ενεργειών που απαιτούνται τόσο για την μετάβαση στην ψηφιακή ευρυεκπομπή και το ψηφιακό ραδιόφωνο (ώστε κατά την επικείμενη μεταβατική περίοδο της συνύπαρξης αναλογικών και ψηφιακών εκπομπών να μην μείνει μέρος του πληθυσμού χωρίς τηλεοπτικό σήμα), όσο και της απαραίτητης ενημέρωσης του κοινού αναφορικά με την μετάβαση στην εποχή των ψηφιακών ευρυεκπομπών (αναγκαίες αλλαγές-αναβαθμίσεις των τηλεοπτικών δεκτών και κεραιών λήψης τηλεοπτικού σήματος, αποκωδικοποιητών, κλπ),
 - (γ) την προετοιμασία προβλεπόμενων Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων για τον καθορισμό και εγκατάσταση **Πάρκων Κεραιών** στα προβλεπόμενα από τον ψηφιακό χάρτη κέντρα εκπομπής,
 - (δ) την έγκριση και προώθηση εισηγήσεων προς συναρμόδια Υπουργεία για **έκδοση ΚΥΑ ή/και νομοθετικών ρυθμίσεων** και την παρακολούθηση της τάχιστα υλοποίησής τους,
 - (ε) την προετοιμασία **στρατηγικής διαχείρισης και κατανομής του ψηφιακού μερίσματος** και
 - (στ) την σύσταση **ομάδων εργασίας** ανά δράση.
6. Να αποφασιστεί ότι το ψηφιακό μέρισμα που θα προκύψει στην χώρα μας θα είναι **ανάλογου εύρους με αυτό των άλλων ευρωπαϊκών χωρών**, ώστε να δοθεί η δυνατότητα να αναπτυχθούν δίκτυα που θα συμβάλουν στην προώθηση της υψηλής ταχύτητας ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης στο Διαδίκτυο και στις καινοτόμες υπηρεσίες;

Από τα ανωτέρω, συνεπάγεται η κάτωθι **σειρά βημάτων**:

1. Άμεση σύσταση **Συντονιστικού Οργάνου**
2. Άμεση **έναρξη προσωρινής ψηφιακής μετάδοσης** από τα εγκριθέντα σημεία εκπομπής.
3. Καθορισμός **Πάρκων Κεραιών**.
4. Η **προσωρινή αδειοδότηση των ψηφιακών καναλιών να γίνει σταδιακά και με μελετημένα βήματα** (και, κατά προτίμηση, εκτός των 790 – 862 MHz).
5. Κατάστρωση μέσα στο 2009 **εθνικής στρατηγικής** για
 - α) το απελευθερωμένο φάσμα και
 - β) το ψηφιακό μέρισμα που θα προκύψει μετά την μεταβατική περίοδο.

6. Επίσπευση προσπαθειών για την ταχεία και ομαλή αδειοδότηση της ψηφιακής τηλεόρασης.

Με την αρχόμενη σύγκλιση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των ηλεκτρονικών ΜΜΕ, η ΕΕΤΤ:

1. έχει ανακηρύξει το 2009 ως «**Έτος Ευρυζωνικής Σύγκλισης των Τηλεπικοινωνιών & ΜΜΕ**» και έχει προγραμματίσει αντίστοιχες δράσεις,
2. ετοιμάζει μελέτη για την **αποδοτικότερη και αρτιότερη αξιοποίηση των ραδιοσυχνοτήτων που θα απελευθερωθούν** για ηλεκτρονικές επικοινωνίες και οπτικοακουστικές υπηρεσίες, με την αντίστοιχη ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων που εναλλακτικά σενάρια θα έχουν στην κοινωνία και την οικονομία της χώρας και,
3. ως ο εποπτικός βραχίονας και βασικός τεχνικός σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα ραδιοσυχνοτήτων, διαθέτει την σχετική εμπειρία και θεσμική θωράκιση και **θα συμβάλλει ενεργά στην προσπάθεια μεθοδευμένης και αποτελεσματικής μετάβασης στην ψηφιακή εποχή.**

Κυρίες και κύριοι,

Προσβλέπουμε σε μια ήρεμη και εποικοδομητική συζήτηση, σας υπόσχομαι ότι θα κρατήσουμε καλές σημειώσεις και, σας καλωσορίζω στην σημερινή μας ημερίδα.

Ευχαριστώ.